

SPLOŠNO

Definicije in primeri tur so napisani prvenstveno kot usmeritve vodenja v posameznih kategorijah – zgornja meja vodenja, poleg tega pa tudi kot usmeritve za opravljanje pogojev pred pristopom k izpitu za posamezno kategorijo oziroma pogojev tur za pridobitev posamezne kategorije.

1. Za **pogoje** (število opravljenih tur do dneva izpita oziroma za pridobitev kategorije) veljajo datumi, nadmorska višina, zemljepisni položaj. Tu se lahko zgodi, da nekdo opravi "kopno" turo v snegu in "snežno" v kopnem.

2. Za **vodenje** veljajo stvarne razmere. Tu se lahko zgodi, da nekdo opravi snežno turo poleti in kopno pozimi oziroma mora turo odpovedati ali prekiniti, če nima ustrezne kategorije.

3. Te definicije veljajo samo za določanje licence vodenja posameznih vodniških kategorij in za pregled izpolnjevanja pogoja tur.

4. V specifičnih primerih oziroma primerih, kjer se s pomočjo definicij teže določi težavnost, velja tista težavnost, ki jo sprejme PKR VK PZS.

5. PKR vodi spisek tur za posamezne primere težavnosti.

6. O tem, če je neka smer plezalna smer oz alpinistična tura ali ni, odloča Komisija za alpinizem pri PZS.

TURO štejemo kot gibanje od izhodišča (bivališče, začasno bivališče, vznožje pogorja, gore) in nazaj na nek vrh ali več vrhov ali drugačen cilj v enem zamahu (lahko tudi več dni) in nazaj, kadar je bila za doseg cilja potrebna kakršna koli organizacijska priprava in kadar je bilo za izvedbo po normativu potrebno najmanj 2 uri. V primeru planinske ture, ki traja več dni, se vsak začetni tretji dan na turi šteje kot nova tura.

V pogojih števila tur za posamezne kategorije napisane številke pomenijo različne ture. Kot različnost se tu upošteva tudi: kopno, zasneženo, vodeno in vodeče. To pomeni, da se ista pot lahko v različnih pogojih šteje štirikrat: dvakrat v kopnem in dvakrat v snegu, kar pa je potrebno v spisku posebej označiti! Različnost ture pomeni tudi smer: če se isto pot opravi enkrat v eni smeri in drugič v drugi, sta to dve turi.

DODATNA TURA: V sklopu osnovne ture izvedemo še dodatno. Npr.: osnovna tura je iz izhodišča čez Kredarico na Triglav in nazaj. Tisti, ki gre pa poleg tega še enkrat s Kredarice na vrh in nazaj na Kredarico, ima dodatno turo. Drug primer: osnovna tura je npr.: Vodnikov dom – Planika – Dolič. Tisti, ki gre med to turo s Planike na Triglav in nazaj na Planiko, se mu to šteje kot dodatna tura. Če gre pa s Planike na Triglav in nato naravnost na Dolič, pa ne. V prvem primeru je Planika izhodišče, iz katerega gremo in se vanj vrnemo, v drugem primeru pa ne.

PREKRATKA TURA: V sklopu osnovne ture izvedemo še dodatno, ki pa je po normativu krajša od 2 ur. Npr.: osnovna tura je iz Kamniške Bistrice na Kamniško sedlo. isti, ki gre pa poleg tega še na vrh Brane, se mu to ne šteje kot dodatna tura. Če gre pa poleg tega še na Planjavo, pa je slednja dodatna tura

GOZDNA MEJA pomeni navidezno črto, na kateri se neha strnjen gozd. Nad njo rastejo samo še posamezna drevesa. Pri nas je ta meja običajno na višini okoli 1800 m. V primeru naravne nerasti drevja (npr. zaradi plazov in podobnega), je ta meja lahko tudi nižje. Umetno znižana gozdna meja zaradi višinskih pašnikov ne šteje.

KOPNO

Kot **KOPNA** tura se šteje tura, ki je bila opravljena v času od 21. marca do 20. decembra oziroma od 1. maja do 30. novembra nad nadmorsko višino 1500 m v naših podnebnih širinah, vendar do višine, kjer poleti v normalnih razmerah ni snega, oziroma takrat, kadar na turi ni nikjer potrebno stopiti na zmrznjeno vodo (sneg, led...). Izjema so posamezna snežišča ali novo zapadli sneg, ki izgine v nekaj urah.

POT

Pot je ozek pas zemljišča, označen ali neoznačen, zavarovan ali nezavarovan namenjen predvsem za hojo.

LAHKA TURA poteka po **lahki poti**. To je pot, pri kateri si pri hoji ni potrebno pomagati z rokami. Kadar taka pot preči strmo pobočje, je dovolj široka, da omogoča varnejšo hojo tudi manj izurjenim. Od njih zahteva le pazljivost in kondiciji

ZAHTEVNA TURA poteka po **zahtevni poti**. To je pot, ki vodi prek težjih mest, pri katerih si zaradi varnosti pomagamo z rokami. Morebitne varovalne naprave so namenjene uporabnikovi varnosti in za premagovanje teh mest niso nujno potrebne.

ZELO ZAHTEVNA TURA poteka po **zelo zahtevni poti**. To je pot, pri kateri je uporaba rok za napredovanje nujno potrebna. Varovalne naprave omogočajo prehod težjih mest, na katerih bi bilo sicer potrebno varovanje s plezalno vrvo.

BREZPOTJE

V načelu je brezpotje ves od človeka neobdelan svet. Tu pa pride v poštev predvsem brezpotje v gorskem in planinskem svetu. Če je nadelana ali od ljudi uhojena steza, ki je dobro vidna, potem to ni več brezpotje. Če pa so v glavnem stečine, nenadelana, slabo vidna, delno uhojena steza, je pa to še brezpotje. Tudi zelo redka posamezna že vdela varovala ali redke oznake ne spremenijo značaja take ture (lovski prehodi).

Medtem ko je pri poti (stezi) dokaj natančno določeno, kje se gibljemo, je to pri brezpotju praktično nemogoče točno določiti. Zato se pri brezpotju šteje območje gibanja široko do 50 m, pri čemer velja težavnost za najlažje prehode v tem območju. (To pomeni, da je možno, da se nekdo, ki ne najde najlažjih prehodov, lahko giblje tudi po bistveno težjem svetu..!)

LAHKO BREZPOTJE je takrat, ko je prehodno brez kakršnekoli uporabe rok za boljše počutje, ravnotežje ali napredovanje. To je praktično ves neobdelani svet, pašniki, gozdovi, planote in podobno, kar je lahko prehodno.

ZAHTEVNO BREZPOTJE je takrat, ko je svet teže prehodan, vendar ne nevaren (npr. rušje), ali pa ima najmanj eno kratko mesto (5 m), kjer je potrebna uporaba rok predvsem za ravnotežje. Plezalska težavnost posameznih mest nikjer ne presega II. težavnostne stopnje po UIAA lestvici s tem, da vseh mest skupaj, kjer je potrebna uporaba rok, ni več kot 90 m oziroma 10 % dolžine smeri, če je ta krajša od 900 m, pri čemer nobeno mesto ni daljše od 50 m.

ZELO ZAHTEVNO BREZPOTJE (skrotje) je takrat, ko je najmanj eno kratko mesto (5 m), kjer je potrebna uporaba rok za ravnotežje in tudi za napredovanje. Plezalska težavnost teh posameznih mest nikjer ne presega III. težavnostne stopnje po UIAA lestvici s tem, da vseh mest skupaj, kjer je potrebna uporaba rok tudi za napredovanje, ni več kot 90 m oz. 10 % smeri, če je ta krajša od 900 m, pri čemer nobeno mesto ni daljše od 50 m. V to kategorijo spadajo tudi »ferate« srednjih zahtevnosti (C in D po avstrijski oz. D in MD (TD) po italijanski in francoski oz. KS 3, KS 4 in KS 5 po nemški lestvici).

PLEZALNA SMER je takrat, ko je v smeri vsaj 60% mest (višine) najmanj I. težavnostne stopnje po UIAA lestvici, pri čemer mora biti sama smer višja (daljša) od 100 m. V to kategorijo spadajo tudi »ferate« najvišjih zahtevnosti (E po avstrijski, ED po francoski in italijanski ter KS 6 po nemški lestvici).

SNEG - HOJA

Kot ZIMSKA oziroma SNEŽNA TURA se šteje tista tura, ki je bila opravljena v času koledarske zime (od 21. decembra do 20. marca) v krajih, kjer je v tem času običajno sneg (do 1500 m), v višinah nad 1500 m pa v času od 01. decembra do 30. aprila, v naših podnebnih razmerah, če so ti kraji poleti normalno brez snega ali ledu oziroma je snežna tura takrat, ko je površina, po kateri izvajamo turo, pokrita s snegom (suhim, mokrim, zmrznjenim...). Ture, ki segajo v območje stalnega snega oziroma ledu, se štejejo kot ledeniške ture.

Glede na snežne pogoje, je zahtevnost tur, ki so v kopnem lahke, v snegu lahko zahtevna ali zelo zahtevna, zahtevne in zelo zahtevne kopne ture po poteh ali brezpotju pa v snegu lahko postanejo alpinistične oziroma plezalne smeri.

Težavnost velja v "normalnih snežnih razmerah": je dovolj snega, ni samo led, ni samo požled, je več kot 10 cm snega, je sneg različne kakovosti.

LAHKA SNEŽNA TURA je takrat, ko za gibanje uporabljamo **SAMO** noge. Palice, cepin in dereze uporabljamo samo za lažje gibanje in večjo varnost. Nagib pobočja je manjši od 30°, izjemoma do 5 mest dolžine do 10 m naklonine do 40°. Celo dolžino ture mora biti najmanj 50 m pobočja pod 30° za možnost ustavljanje zdrsa ali pa je pobočje dovolj gosto poraščeno z grmovjem ali drevjem.

ZAHTEVNA SNEŽNA TURA je takrat, kadar je nagib pobočja večji od 30° a manjši od 40° več kot na petih mestih dolžine do 10 m, vendar ne več kot 80 m vsega skupaj, roke občasno uporabimo tudi za boljše ravnotežje. Prostora za zaustavljanje ob morebitnem zdrsu je manj kot 50 m, vendar več kot 10 m. Na nekaterih mestih (vsaj 1, a ne več kot 5) bi bilo za manj izkušene potrebno narediti vravno ograjo (vodoravno) ali jih varovati (od zgoraj).

ZELO ZAHTEVNA SNEŽNA TURA cepin in dereze uporabljamo za napredovanje pri hoji (plezanju). Prostora za zaustavljanje ob morebitnem zdrsu je manj kot 10 m. Posamezna mesta, na katerih moramo varovati so daljša od 40 m, vendar vse skupaj ne več kot 100 m. Nagib posameznih mest (vsaj na enem in ne več kot na 10 m) je večji o 40°, ne glede na to, ali je to v smeri napredovanje ali prečno na njo

PLEZALNA SMER je takrat, ko je v smeri vsaj 60% mest najmanj I. težavnostne stopnje po UIAA lestvici, pri čemer mora biti sama smer višja (daljša) od 100 m oziroma je tam kopna plezalna smer. O tem, če je neka smer plezalna smer oz alpinistična tura ali ni, odloča Komisija za alpinizem pri PZS.

PLEZALNI (ALPINISTIČNI) VZPON je takrat, ko plezamo po definirani plezalni smeri, pa tudi takrat, ko uporabljamo tudi za napredovanje roke (cepin), nagib pobočja je vsaj 30°, za netrenirane je potrebno stalno varovanje vsaj 100 m, ob zdrsu je manj kot 5 m prostora za zaustavljanje s cepinom. Zato nekatere zahtevne oziroma zelo zahtevne kopne poti v snegu pridobijo zahtevnost plezalnega (alpinističnega) vzpona. Smer plezanja ni bistvena.

ALPINISTIČNA TURA je takrat, ko še ne moremo govoriti o plezalni smeri, je pa zahtevnost ture večja od zelo zahtevnega brezpotja ali zelo zahtevne snežne ture.

SNEG - SMUČANJE

TURNI SMUK je opravljeno gibanje s smučmi na nogah med vzponom in spustom ali samo med spustom po smučarsko neurejenem svetu in je višinska razlika spusta najmanj 300 m ali dolžina najmanj 5 km oziroma, če je nadmorska višina začetka spusta vsaj 2000 m in je to vrh ali greben razvodnica, pri čemer se pa ne smuča po ledeniku oziroma trajnem snegu. Ocena velja za dobre snežne razmere

LAHKI TS

Smuk poteka po položnih poteh, cestah, širokih, odprtih pobočjih, nagnjenih do 30° in je dovolj mesta za vijuganje. Izpostavljenost je majhna (je varen iztek). Velja za dobre snežne razmere.

ZAHTEVNI TS

Smuk poteka po strmejših pobočjih, nagnjenih do 40°. Na položnejših pobočjih ni veliko mesta za vijuganje, izpostavljenost je velika (ni vedno varnega izteka). Velja za dobre snežne razmere.

ZELO ZAHTEVNI TS

Smuk poteka po strmejših pobočjih, nagnjenih tudi več kot 40°. Na položnejših pobočjih ni veliko mesta za vijuganje, izpostavljenost je velika (ni varnega izteka). Velja za dobre snežne razmere.

PRIMERI TUR - KOPNO

POTI

Primeri lahkih tur nad gozdno mejo:

Kamniška Bistrica – Grintovec	Zadnjica – Kriški podi	Završnica – Stol Lepena – Krm	Koča na Loki – Raduha
Lipanca – Debela peč	Kapelska kočica – Ojstrc	Jesenice – Golica	Blato – Jezerski Stog
Bohinjska Bistrica – Rodica	Komna – Veliki Bogatin	Podvežak – Korošica	Dovje – Dovška Baba
Ambrož – Veliki Zvoč	Rudno polje – Viševnik	Vrsno – Kuhinja – Krm	Ukanc – Vogel

Primeri zahtevnih tur pod gozdno mejo:

Razdrto – Nanos (strma pot)	Bistrica – Kravica	Sv. Lenart – Kal - Rogatec	Martuljek – Za Akom (Bivak III)
Ruše – Šumik – Mizni vrh	Matajur po Z strani	Zabukovica – Z greben Kamnik	Jezersko – žičnica – Češka kočica
Lovska pot do Kranjske kočice	Prečenje Stegovnika	Ljubelj – Rjava peč – Korošica	Pastirska pot na Okrešelj
Jezersko – Virnikov Grintovec	Savica – Komarča – Črno jez.	Čez Kuklarje na Šimnovcu	Valvasorjev dom – Ajdna

Primeri zahtevnih tur nad gozdno mejo:

Špik čez Kačji graben	Luknja – Bovški Gamsovec	Vrata – čez Prag – Kredarica	Storžič čez Bašelski preval
Pl. Pungrat – Škrbina – Kladio	Kamniško sedlo – Planjava	Krma – Debela peč	Vrata – Sovatna – Stenar
Vršč – Prisojnik (sp. pot)	Dolič – Kanjavc	Tamar – Srednja Ponca	Italijanska pot na Mangart
Prehodavci – Veliko špičje	Korošica – Ojstrica	Krvavec – V. Korena (čez Ježa)	Kokrsko sedlo – Kalca
Triglav. j. – Štapce – Ovčarija	Pogačnikov dom – Planja	Pogačnikov dom – Razor	Robanov kot – Korošica
Potočka zijalka – Obel kamen	Prečenje Košutice	Logarska d. – Škarje – Korošica	Belska Kočna – Vodine
Kokra – Dol. njiva – Vrh Korena	Vodnikov dom – Kredarica	Lipanca – Mrežce – Lip. Vrh	Viševnik – M. Draški vrh
Mojstrana – Kepa	Dolga njiva – Košutnikov turn	Zelenica – Roblekov dom	Škrbina – Macesje

Primeri zelo zahtevnih tur pod gozdno mejo:

Furlanova pot na Gradiško turo	Mazijeva pot na Grmado
--------------------------------	------------------------

Primeri zelo zahtevnih tur nad gozdno mejo:

Hajnževo sedlo – Veliki vrh	Čez Žrelo na Storžič	Kopiškov pot na Ojstrico	Kopiščarjeva na Prisojnik
Tominškova na Triglav	Luknja – Plemenice – Triglav	Mačenska planina – Stol	Okrešelj – Mrzla gora
Kot – Vrbanove špice	Krma – Kriška stena – Križ	Tamar – Jalovec	Hanzova pot na M. Mojstrovko
Slovenska pot na Mangart	Bavšica – Bavški Grintavec	Koritnica – Kotovo sedlo	Vrata – Škrlatica
Vršč – Kriški podi	Kremžarjeva pot na Kočno	Kokrsko sedlo – Kalški greben	Mlinarsko s. – Dolgi hrbet – Štruca
Kamniško sedlo – Turska gora	Staničeva kočica – Cmir	Kredarica – Triglav	Kot – Pikel – Rjavina
Bivak na Črnku – Krm	Komna – Vrh nad Škrbino	Bavšica – Bricelj	Prehodavci – Dolič (pod Kanjavcem)

BREZPOTJE

Primeri lahkega brezpotja (vse nad gozdno mejo):

Dleskovec s Sedelca	Mokrica od Medvedje jame	Lučki Dedec čez Durce	Veliki Daški vrh s Studorskega prevala
Deska od Vodotoč. – Lastovec	Prednji, Sr. in Zad. Vogel, ND	Polog – Vrh nad Peski	Komna – Škrbina – Travnik
Planina Ravne – Križevnik	Kamnitnik – M. vrh – Vajnež	Komna – Kal	Hribarice – Vršaki

Primeri zahtevnega brezpotja (vse nad gozdno mejo):

Sukalnik – Planjava	Jezerski Stog: prečenje	Mali podi: čez Žmavcarje	Planjava: ob grapi Za vratam na Movzino
Mojstrovka – Travnik: prečenje	Ogradi: prečenje	Veliki vrh (KSA) s Praga	Debeli vrh: ND z Lazovškega prevala

Primeri zelo zahtevnega brezpotja (vse nad gozdno mejo):

Lučki Dedec po SV strani	Planjava čez Repov kot	Kogel: prehod Gamsov skret	Čez Skok na Šraj pesek in Korošico
Dovški Križ: ND z bivaka II	prečenje Škednjovca	Kurja dol. – Kovačn. – Mokrica	Mišeljski vrh: prečenje do Mišelj. Konca
Vrtača čez Malo glavo	Debeli vrh s Hribaric	Repov kot – Planjavs. zelenice	Bavšica – pl. Bukovnik – Vrh Osojnika

Primeri plezalnih smeri I. in II. stopnje:

Mrzla gora: Hudi prask	Kotova špica: ND s Kotovega sedla	Luknja peč: iz Krme čez Teme	Mala Raduha: Vetrne police
Turska gora: Tschadova	M. Martuljska Ponca: ND od bivaka I	Tosc: z Bohinjskih vratc	Grintovec: Čez Jame
Široka peč: ND iz Amfiteatra	Ojstrica: J greben	Veliki Oltar: ND od bivaka II	Kompotela: Grapa Jermenca
Vevnica: ND s Kotovega sedla	Brana: J greben na Kaptansko glavo	Brana: Šija	Ribežni: Levi pristop

Primeri plezalnih smeri najmanj II. stopnje UIAA:

Bavški Grintavec: S greben	Divja koza: ND
Mangart: J bok	Mangart: SZ greben
Peca: Gamsov žlih	Razor: s Stenarskih vratc
Rjavina: Pristop z J	Ribežni: Levi pristop
Siljica: J stena	Stenar: Jugova smer
Triglav: Slovenska smer	Veliki Oltar: Grapa
V. Pelc: SZ greben (iz Škrbine)	Visoka Bela špica: ND
Visoki Rokav: ND od bivaka II	Planjava: SZ greben

najmanj III. stopnje UIAA:

Cmir: Aleksič-Lunder	Jalovec: Hornova smer
Kanjavec: Debelakove smer	Mala Mojstrovka: Severni raz
Mala Tičarica: Ceklinova	Mali oltar: SV greben
Nad Šitom glava: SV greben	Planja: Grapa utrujenega stolpa
Razor: Klateneggerjeva sm.	Rjavina: Rjavinine grede
Rušica: ND iz Pod Srcem	Spodnji rokav: JV greben
Zeleniške špice: Berčič-Golob	Štruca: Iglíč-Verbic
Mala Rinka: Vzhodna	Široka peč: Čop-Frelih-Potočnik

SNEG - HOJA

Primeri lahkih snežnih tur:

Planica – Tamar	Lipanca – Debela peč (čez Okroglež)	Koča na Loki – Raduha	Dom na Peci – Peca
Kamn. Bistrica – Kamn. sedlo	Vršič – Nad Šitom glava	Gornji grad – Menina	Savica – Komna
Pokljuka – Lipanca – Mrežce	Završnica – Zabreška planina	Trbovlje – Kum	Poljčane – Boč

Primeri zahtevnih snežnih tur:

Grohat – Durce – Raduha	Konec – Koroška Rinka (čez Žmavcarje)	Klemenča jama – Škarje	Čez Šraj pesek na Korošico
Zelenica – Roblekov dom	Krvavec – Dolga njiva – Vrh Korena	Tamar – Slemenova špica	Presedljaj – Korošica
Korošica – Lučki Dedec (S pot)	Suhadolnik – Taška – Kokrsko selo	Vršič – zavetišče pod Špičkom	Sv. Duh – Golca (Olševa)

Primeri zelo zahtevnih snežnih tur:

Dol – Konj (do skrinjice)	Mrežce – Lipanski vrh – Lipanca	Mali podi – Kranjska Rinka	Kališče – Storžič
Okrešelj – Turska gora	Veliki Zvoh – Jež – Vrh Korena	Korošica – Ojstrica	Zelenica – Palec

Primeri lahkih kopnih tur, ki v snegu lahko postanejo zahtevne ali zelo zahtevne:

Vršič – Grebenc – Mala Mojstrovka	Kokrsko sedlo – Spodnje jame – Grintovec	Valvasorjev dom – Prižnica – Stol
Bavšica – Kanja – Kanjski preval	Stahovica – Velika planina (sp. pot čez Pasje peči)	Preval – Begunjščica

Primeri tur, ki lahko postanejo alpinistični vzpon:

Kopiščarjeva pot na Prisojnik	Hanzova pot na Mojstrovko	Kredarica – Triglav	Tominškova pot na Kredarico
Kopinškova pot na Ojstrico	Tamar – Jalovec	Presedljaj – Konj	Kokrsko sedlo – Dolgi hrbet

Primer alpinistične ture:

Kokrsko sedlo – Veliki podi – grapa med Malim Grintovcem in Grintovcem

SNEG - SMUČANJE

Primeri lahkih turnih smukov:

Z Vogla skozi Suho	Velika planina – Volovljek	Kotovo sedlo – Tamar	Debela peč – Lipanca
Lanževica – Komna	Viševnik – Rudno polje	Kranjska reber – Črnivec	Komna – Triglavska jezera
Smrekovec – Koča na Loki	Okrog – Biba – Vivodnik	Porezen – Petrovo Brdo	Zabreška planina – Završnica
Snežnik – Sviščaki	Dovška Baba – Dovje	Luknja – Vrata	Vošča – Kranjska gora

Primeri zahtevnih turnih smukov:

Planjava – Korošica	Nad Šitom glava – Vršič	Debeli vrh – Planina v Lazu	Mala Rinka – Konec
Savinjsko sedlo – Okrešelj	Peca – Topla	Raduha: čez Durce - Bukovnik	Kanjavec – Triglavska jezera
Tičarica – pl. Balto	Vršič – Sleme - Tamar	Mahavšček – Koča pod Bogatinom	Kal – Koča pod Bogatinom

Primeri zelo zahtevnih turnih smukov:

Jalovec ozebnik	Jezersko sedlo – Jezersko	Mala Rinka: Turski žleb	Tolminski Kuk – Komna
Begunjščica: Šentanski plaz	Koroška Rinka – Konec	Begunjščica: Smokuški plaz	Križ - Vrata
Podrta gora – Komna	Mojstrovka – Vršič	Hribarice – Mišeljska dolina Velo polje	Vrtača – Zelenica
Skozi Kot v Radovno	Grintovec – Kamniška Bistrica	Grlo – Za Akom – Martuljek	Kepa – Belca

Sprejela PKR 30.04.2010